

26.5.2025

KANNANOTTO: OMAISHOIDOSTA SÄÄSTÄMINEN ON KOHTUUTONTA

Asia: Keski-Suomen hyvinvointialueen suunnittelemat lisäsopeutukset koskettavat omaishoitoa. Aluehallitukselle tehdyssä esityksessä uusille omaishoitajille tukia ei toistaiseksi myönnetä, omaishoidon tuen myöntämisperusteisiin tulee kiristyksiä - kuten erityishoitoluokan poistuminen - ja harkinnanvaraisten vapaiden saamiseen heikennyksiä.

Omaishoidon riittävä rahoitus – myös uusille hakemuksille – tulee turvata

Talousarviossa pysymiseksi suunnitteilla on, että omaishoidon tukea ei toukokuusta alkaen toistaiseksi myönnetä uusille hakijoille. Tämä on kohtuutonta omaishoitajille. Hyvinvointialueen päättäjien tulee arvioida realistisesti omaishoidon tuen tarpeet ja määrärahat.

Säästöt omaishoidosta lisäävät kustannuksia toisaalla – loppulasku voi olla suurempi kuin leikkauksilla tavoitellut säästöt, ja vain pahentaa alijäämää. Monilla muilla hyvinvointialuilla on tehty lisätalousarvioita kattamaan omaishoidon tuen ylitykset.

Sitovassa omaishoitotilanteessa on kohtuutonta odottaa tuen päätöstä yli puoli vuotta. Omaishoito ilman tukea voi osoittautua liian raskaaksi ja omainen päätyä kalliimman hoidon piiriin.

Samanaikaisesti alueella suunnitellaan myös ikääntyneiden palveluasumisen kattavuuden vähentämistä ja kotihoidon kriteerien kiristämistä, mikä lisää omaisten vastuuta entisestään.

Omaishoidon tuki on kuitenkin yleensä edullisempaa kuin muut tavat vastata palveluntarpeeseen. Leikkaukset omaishoitoon lisäävät todennäköisesti palveluntarpeita muualla.

Päätös leikata omaishoidon tuesta on vastoin Suomen hallituksen tahtotilaa lisätä resursseja omaishoitoon ja se voi tällä tavoin mitätöidä siihen kaavaillut parannukset.

Uudet omaishoidon tuen toimintaohjeet kiristyvät liikaa

Aluehallituksen käsittelyyn on tulossa 1.7.2025 voimaan astuvat uudet omaishoidon toimintaohjeet. Kiristyksiä on erityisesti 2. hoitopalkkioluokan myöntämiskriteereissä. Korotettuun tukeen vaaditaan lisää avuntarvetta, erityishoitoluokka poistuu ja siirtymävaiheen tuki alenee. Arvioiden mukaan jopa 5–10 prosenttia ikääntyneistä asiakkaista ei enää täytä tuen ehtoja, ja osa putoaa alempaan tukiluokkaan. Tämä lisää omaishoitajien kuormitusta ja heikentää luottamusta palvelujärjestelmään.

Onko valmistelussa huomioitu YK:n vammaisyleissopimuksen osallistamisvelvoitetta? Vammaisyleissopimus on voimassa olevaa lainsäädäntöä. Julkisessa toiminnassa on tarkoin noudatettava lakia.

Nyt tarvitaan aikalaisä ja vaikutusarviointien huolellista arviointia sidosryhmiä kuullen. Esitetyt heikennykset omaishoitoon tulee siirtää uudelleen arvioitavaksi.

*Omaishoitajaliitto ry, Sari Tervonen, toiminnanjohtaja
Jämsän Seudun Omaishoitajat ry, Helena Salminen, pj. ja Sirpa Tuovinen, vpj
Keski-Suomen Omaishoitajat ry, Saku Kaistinen, pj. ja Elisa Järvenpää, vpj.
Laukaan Omaishoitajat ry, Eila Naukkarinen, pj. ja Aira Korhonen, siht.
Ääneseudun Omaishoitajat ry, Sinikka Rautiainen, pj. ja Kirsi Uusitalo-Leppänen, vpj.*

Lisätietoa Itä-Suomen aluevastaava, Pilvi Nummelin, 040 670 9332,
pilvi.nummelin@omaishoitajat.fi

Lähteet:

[Keski-Suomen aluehallituksen esityslistan kohta ja liitteet aiheesta Keski-Suomen hyvinvointialueen omaishoidon tuen myöntämisperusteet 1.7.2025 alkaen](#)

[Keski-Suomen hyvinvointialueen tiedote lisäsopeutumistoimenpiteistä 22.5.2025](#)

[Sopimusomaishoidon tilannekuva 2024, THL](#)